

УПУТСТВО ЗА ПОПУЊАВАЊЕ УПИТНИКА

Упитником о истраживању и развоју (ИР) прикупљају се међународно упоредиви подаци о запосленима и ангажованима на пословима ИР – а и издацима за ИР. ИР особље се класификује по нивоима образовања, звањима, старости и полу, изражено као стваран број лица и еквивалент пуне запослености. Особље које се бави истраживањем и развојем у извјештајној јединици укључује све особе које се директно баве истраживањем и развојем, било да су запослене у извјештајној јединици или спољни сарадници у потпуности интегрисани у активности истраживања и развоја.

ИР трошкови углавном приказују такозване унутрашње трошкове односно трошкове за ИР унутар извјештајне јединице или сектора којем јединица припада. Обухватају се текући трошкови и инвестициона улагања како би се добио податак ко финансира, а ко проводи актвности истраживања и развоја. Као резултати истраживања и развоја приказују се научни радови, пројекти и студије.

Прва страна упитника садржи опште податке о извјештајној јединици. Како би се олакшало попуњавање уптника додана су питања ДА ЛИ СТЕ ПРОВОДИЛИ ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ У РЕФЕРЕНТОЈ ГОДИНИ и ДА ЛИ СТЕ ИМАЛИ ИЗДАТКЕ САМО ЗА УСЛУГЕ ИР-а ДРУГИМ ПОСЛОВНИМ СУБЈЕКТИМА. Ако сте у референтној години проводили истраживање и развој настављате одговорати на питања и попуњавати табеле. Ако нисте проводили ИР у референтној години али сте платили некеме да за вас обави услуге истраживања и развоја попуњавате само табелу 8. Ако је на оба питања одговор не, завршили сте са попуњавањем упитника.

Табела 1

Табела 1 се односи на запослене на пословима истраживања и развоја са пуним и краћим од пуног радног времена, изражене бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослентости, у периоду 01.01. до 31.12. референтне године. Подаци се приказују према звању и полу. Подјела особа која раде на пословима истраживања и развоја према звањима односи се на актуелну функцију појединца, у смислу задатака које обавља у оквиру истраживања и развоја у извјештајној јединици, а не на радно мјесто или формалну квалификацију или степен образовања. Код запослених лица који раде краће од пуног радног времена приказати реалан износ времена који проводе на пословима истраживања и развоја у односу на пуно радно вријеме. Мјерна јединица за дате податке је еквивалент пуне запослености који је дефинисан као омјер радног времена који је стварно утрошен на ИР током референтног периода подијељен са укупним бројем сати које је конвенционално одрађено у истом периоду од стране појединца.

Особе које се баве истраживањем и развојем у извјештајној јединици укључују све особе које се директно баве истраживањем и развојем, било да су запослене у извјештајној јединици или спољни сарадници у потпуности интегрисани у активности истраживања и развоја.

Запослени на пословима истраживања и развоја су запослене особе које раде на пословима ИР-а. За извјештајне јединице у пословном сектору дефиниција запослених укључује поред запослених на основу уговора о раду и samozапослене и неплаћене породичне раднике као „независне” раднике на пословима ИР-а. **Запослени** су особе које раде за/у извјештајној јединици, имају уговор о раду и за свој рад примају накнаду. **Самозапослени** су послодавци који управљају пословним субјектом и запошљавају једног или више запослених, те особе које раде за властити рачун и не запошљавају раднике. **Пوماжући чланови** су особе које нису запослени или samozапослени, а раде у пословном субјекту који је у власништву члана породице и за свој рад не примају накнаду.

Табела 2

Табела 2 се односи на ангажоване на пословима ИР-а на основу уговора о дјелу или ауторског уговора, изражене бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености, у периоду 01.01. до 31.12. референтне године. Ангажовано особље за ИР обухвата све особе које нису запослене у извјештајној јединици која извјештава, али који пружају директне услуге које су саставни дио пројекта или активности извјештајне јединице. То јесте они директно доприносе интрамуралном истраживању и развоју извјештајне јединице. Ангажовано особље за ИР укључује и samozапослене стручњаке који ефективно дјелују као консултанти за интрамурално ИР, као и особе које обављају научне или техничке услуге од свог спољног послодавца извјештајној јединици која извјештава о интрамуралном истраживању и развоју.

Табела 3

У табели 3 приказати запослене и ангажоване на пословима ИР-а према степену образовања, изражено бројем физичких лица.

Табела 4

У табели 4 приказати запослене и ангажоване на пословима ИР према степену образовања, изражено еквивалентом пуне запослености.

Табела 5

Табела 5 се односи на запослене и ангажоване истраживаче, са пуним и краћим од пуног радног времена, према старосним групама и полу, изражено бројем физичких лица.

Табела 6

Табела 6 се односи на запослене и ангажоване истраживаче према држављанству и полу, изражено бројем физичких лица.

Табела 7

У табели 7 приказати издатке, тј.сва потрошена средства за ИР, у хиљадама КМ, као и износ планираних средстава за наредну годину. Утрошена средства су груписана у двије категорије, текући трошкови и инвестициони издаци. Текући трошкови се дијеле на трошкове рада и трошкове накнада запосленима и остале текуће трошкове. У текуће трошкове рада приказати само трошкове запослених и ангажованих особа који директно раде на пословима истраживања и развоја. **Текући издаци** обухватају:

а) бруто плате, накнаде и остале трошкове рада као што су награде, плаћени одмор, доприноси, порези; такође, укључена су сва финансијска средства намијењена за истраживање и развој којим се баве постдипломци.

б) издаци за куповину потребног материјала и ситне опреме за ИР (осим већих издатака за опрему), нпр. сви издаци за књиге, ревије, часописе, приручнике, чланарине за научна удружења (друштва) итд., укључени су и издаци за обнову канцелариске опреме, као и издаци за прототипе и моделе који су израђени изван ИР организације.

в) трошкове воде и енергије (такође, плина и електричне енергије)

г) трошкове мањег одржавања објеката и опреме, најма, таксе, чишћења;

д) административне трошкове и пропорционални дио општих трошкова, ако истраживачка јединица или институт користи просторе или опрему са неким другим службама у некој већој институцији; такође, укључени су и канцеларијски трошкови, трошкови телефонских услуга, превоза, репрезентације, штампе и умножавања докумената, складишта, књиговодства и трошкови осигурања;

ђ) трошкове набавке услуга (нпр. трошкови кориштења рачунарске опреме). Амортизација је искључена из текућих трошкова за ИР.

Инвестициони издаци за ИР су укупни трошкови за стицање основних средстава која се више пута или континуирано користе у обављању истраживања и развоја дуже од једне године. Инвестициони издаци би требало да се извјештавају у потпуности за период у коме су се одвијали, било да су развијени интерно или стечени, и не би требало да буду регистровани као елемент амортизације. **Инвестициони издаци** обухватају: а) куповину земљишта и грађевинских објеката, б) издатке за градњу, адаптацију, инсталацију, укључујући и издатке за већа побољшања, замене и поправке, в) куповину веће опреме и инструмената за ИР.

Табела 8

У табели 8 приказати издатке за куповину услуга истраживања и развоја које су у име извјештајне јединице обавиле треће особе. Ови издаци су додатак интрамуралним издацима приказаним у табели 7 и представљају накнаду за одређени истраживачко – развојни рад које обавља засебно предузеће, без развијања блиске сарадње извјештајне јединице са запосленима на ИР укљученим у тај посао.

Табела 9

У табели 9 приказати утрошена финансијска средства према изворима. Извори су подијељени на изворе из Републике Српске, средства заједничких институција БиХ, средства из ФБиХ и из иностранства.

Табела 10

У табели 10 приказати број истраживачких радова и утрошених средстава према научној области и врсти истраживања. Врсте истраживања су основно, приммијењено и експериментални развој (развојно истраживање). Основно истраживање је експериментални или теоријски рад који се предузима превасходно у циљу стицања нових знања о основама на којима почивају појаве и видљиве чињенице, без предвиђања неке посебне примјене или употребе. Приммијењено истраживање је оригинално истраживање предузето у циљу стицања нових знања, међутим, усмјерено је превасходно ка конкретном практичном циљу и сврси. Експериментални развој (развојно истраживање) је систематичан рад којим се за добијање додатних знања користе постојећа знања стечена из истраживања и практичног искуства, а који се усмјерава ка производњи нових производа или процеса или ка побољшању постојећих производа или процеса. Класификација области истраживања и развоја налази се у Прилогу обрасца.

Табела 11

Табела 11 се односи на утрошена средства за ИР према примарно друштвено – економским циљевима. Класификација друштвено – економских циљева се налази у Прилогу обрасца.

Табела 12

Табела 12 се односи на укупан број истраживачко – развојних радова (пројеката и студија) према врсти истраживања и наручиоцу истраживања и развоја.

Табела 13

У табели 13 приказати објављене научне и стручне радове, научне књиге и монографије. Потребно је приказати сваки објављени рад само једанпут, без обзира у којој врсти публикација и колико је пута објављен.

	ИР – 3					
	3	5	1	1	0	3
	Шифра статистичке активности					
	Закон о статистици Републике Српске ("Службени гласник Републике Српске" бр.85/03) <p>Одлука Владе Републике Српске о усвајању Статистичког програма за период 2022-2025. године, 04/1-012-2-3176/21 ("Службени гласник Републике Српске" бр. 102/21).</p>					

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ О ИСТРАЖИВАЊУ И РАЗВОЈУ ЗА ДРЖАВНИ СЕКТОР И НЕПРОФИТНЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ У 2022. ГОДИНИ

<p>_____</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>	<p>_____</p>
			РБ

Прије попуњавања извјештаја пажљиво прочитајте методолошка објашњења и опште упутство за попуњавање обрасца који се налазе на последњим страницама упитника, као и посебна објашњења уз сваку табелу. Све финансијске показатеље прикажите у **хиљадама конвертибилних марака**, осим податка о укупном приходу тј.усвојеном буџету за буџетске кориснике (питање број VI).

Извештај се попуњава у два примјерка. Један се задржава у властитом архиву, а други доставља Републичком заводу за статистику Републике Српске.

<p>I НАЗИВ ИЗВЈЕШТАЈНЕ ЈЕДИНИЦЕ</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
	Матични број _____
	РБ ЈУС _____

ИМЕ И ПРЕЗИМЕ ЛИЦА ОВЛАШТЕНОГ ЗА ПОПУЊАВАЊЕ УПИТНИКА

<p>_____</p> <p>_____</p>	<p>_____</p> <p>_____</p>
Телефон _____	

II АДРЕСА

Улица и број _____	_____
Град/Општина _____	_____
Истраживачко-развојне јединице уписују своју адресу , а не адресу установе у чијем саставу дјелују.	

III ДЈЕЛАТНОСТ

Уписати назив и шифру дјелатности према Класификацији дјелатности (Уредба о класификацији дјелатности Републике Српске, Службени гласник РС, број 8/14)

IV ОБЛИК СВОЈИНЕ	одговарајући број уписати у кућицу
0. без облика својине 1. државна 2. приватна 3. мјешовита 4. задружна	_____→_____

V УКУПАН БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ У ИЗВЈЕШТАЈНОЈ ЈЕДИНИЦИ	
Укупно _____	Жене _____

VI УКУПАН ПРИХОД ПРЕМА ЗАВРШНОМ РАЧУНУ (КМ)	_____
(за буџетске кориснике усвојени буџет за посматрану годину)	

VII ДА ЛИ СТЕ ПРОВОДИЛИ ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ У 2022. ГОДИНИ?	
ДА _____1	НЕ _____2
	упишите одговарајући број _____→_____

VIII ДА ЛИ СТЕ ИМАЛИ ИЗДАТКЕ САМО ЗА УСЛУГЕ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА ДРУГИМ ПОСЛОВНИМ СУБЈЕКТИМА У 2022. ГОДИНИ?	
Издаци се односе на сва плаћања (издатке) за активности истраживања и развоја које је у 2022. години за вас извршило неко друго предузеће или организација.	

ДА _____1	НЕ _____2
	упишите одговарајући број _____→_____

Ако је одговор на питање VII НЕ, а на питање VIII ДА пређите на табелу број 8.

Ако је одговор на VII и VIII питање НЕ, завршили сте са попуњавањем упитника. На последњој страници ставите потпис и печат.

IX ПОЉЕ ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА¹⁾	_____

¹⁾Наведите једно поље истраживања и развоја према претежности. Претежно поље је оно у којем ради највећи број запослених на пословима истраживања и развоја. Класификација области истраживања и развоја према Фраскати приручнику се налази у Прилогу за попуњавање извјештаја о ИР-у.

Табела 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА И ЕКВИВАЛЕНТОМ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ, у 2022. години

	Укупно запослени на пословима ИР – а				Број запослених који раде пуно радно вријеме на пословима ИР – а				Запослени који раде краће од пуног радног времена на пословима ИР – а			
	број запослених		еквивалент пуне запослености		број запослених		еквивалент пуне запослености		број запослених		еквивалент пуне запослености	
	свега (5+7)	жене (6+8)	свега (5+9)	жене (6+10)	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене
а	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
01	Укупно (02+03+04)											
02	Истраживачи											
03	Техничко особље											
04	Остало особље											

У табели 1. прикажите сва лица која су у 2022. години била запослена, са пуним или краћим од пуног радног времена, на пословима истраживања и развоја. Запослени на пословима истраживања и развоја су особе које раде на пословима истраживања и развоја, а обухваћени су запослени, samozапослена лице и чланови породице који помажу на пословима истраживања и развоја у пословном субјекту. Свака особа која ради на пословима истраживања и развоја броји се само једном, без обзира на број истраживачко – развојних активности у којима учествује. У колонама 5 и 6 прикажите особе које раде пуно радно вријеме на пословима истраживања и развоја. То су особе које су током године на пословима ИР радиле више од 90% радног времена. У колонама 7,8,9 и 10 прикажите особе које на пословима ИР-а раде само дио радног времена (више од 10%, а мање од 90% радног времена).

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују или развијају концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмску опрему (софтвер) или оперативне методе.

Техничко особље су запослени чији главни задаци захтијевају техничко знање и искуство у једној или више области природних наука, инжењерства и технологије, медицинских и здравствених наука, пољопривредних наука, друштвених наука, хуманистичких наука или умјетности. Техничко особље не може проводити ИР независно од истраживача. На основу свог искуства и квалификације они проводе улутства истраживача који су одговорни за примјену истраживачко-развојних пројеката.

Остало особље (помоћно) су квалификовани и неквалификовани запослени, административно особље, секретари/це и остало канцеларијско особље које учествује у ИР пројектима или је непосредно повезано са њима. То је дакле особље које обавља све активности које директно доприносе спровођењу истраживања и развоја, а које не обављају истраживачи или техничко особље.

У табелу не треба укључивати запослене у служби заштите и безбједности, као и запослене у кантинама, на одржавању чистоће и сродне (чуваари зграда, портири, чистачице, кафе куварике и сл.).

Податке у колонама 3, 4, 9 и 10 прикажите **децималним бројем са једном децималом**.

Примјер за израчунавање еквивалента пуне запослености (подаци у колонама 3, 4, 9 и 10)

Запослени у области истраживања и развоја, краће од пуног радног времена (мање од 90%, а више од 10%)	Број запослених	Еквивалент пуне запослености (FTE)
Укупно запослених	8	= 2,7
3 лица раде цијеле године само половину радног времена (3 x 0,5)	3	= 1,5
2 лица раде цијеле године само 20% радног времена (2 x 0,2)	2	= 0,4
1 лице запослено пола године пуно радно вријеме (1 x 0,5)	1	= 0,5
2 лица запослена 8 мјесеци са само 25% радног времена (2 x 0,67 x 0,25)	2	= 0,3

Запослени који раде пуно радно вријеме на пословима истраживања и развоја, одговара јединици еквивалента пуне запослености (= 1 FTE).

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Методолошка основа за ово истраживање је међународни стандард који је поставио OECD и објавио у Приручнику FRASCATI 2015. Годишњи извјештај о истраживању и развоју попуњавају сви пословни субјекти гдје постоји барем један истраживач, научник или инжењер са пуним радним временом који ради на пословима истраживања и развоја.

Годишњим извјештајем о истраживању и развоју за државни сектор и непрофитне организације прикупљају се подаци о истраживању и развоју (ИР) у 2022. години у **државном сектору** који обухвата организације, службе и друга тијела која друштву пружају оне заједничке услуге, осим високог образовања, које се по тржишним условима не би могле обезбједити, а представљају израз економске и социјалне политике друштва и **сектору непрофитних организација** који обухвата нетржишне приватне непрофитне организације које домаћинствима пружају услуге без наплате или по ниској цијени, ове организације могу бити основане од стране удружења грађана (хуманитарна, културна, друштвено-политичка, вјерска, спортска и слична удружења) ради обезбјеђивања робе и услуга за чланове удружења или ради опште сврхе у Републици Српској.

ДЕФИНИЦИЈА ИСТРАЖИВАЊА И РАЗВОЈА (ИР)

Истраживање и експериментални развој обухватају креативан и систематичан рад који се предузима у циљу повећања корпуса знања, укључујући знање о човјечанству, култури и друштву и осмишљавања нових примјена постојећег знања. Научноистраживачки рад је систематска стваралачка активност; то је рад у којем се, примјеном научних метода, стичу нова научна сазнања, односно стваралачки користи постојеће знање за нове примјене. То је стваралачки рад на усвајању нових знања, с циљем подизања општег цивилизацијског нивоа друштва и коришћење тих знања у свим областима друштвено-економског развоја.

Постоји низ заједничких карактеристика по којима се идентификују активности истраживања и развоја, чак и онда када их обављају различити субјекти. Активности истраживања и развоја могу бити усмјерене на постизање специфичних или општих циљева. Истраживање и развој (ИР) је увијек усмјерено ка новим налазима, на основу оригиналних концепата (и њиховог тумачења) или хипотеза. Оно је углавном неизвјесно у смислу свог коначног исхода (или барем у смислу количине времена и средстава потребних да се тај исход постигне), планира се и буџетира (чак и када га спроводе појединци), а има за циљ да доведе до резултата који се могу слободно преносити или размјењивати на тржишту.

Како би се активност сматрала активношћу истраживања и развоја, мора испуњавати пет кључних критеријума. Активност мора бити: нова, креативна, неизвјесна, систематична и преносива и/или поново изводива. Дакле, критетријуми су: усмјереност ка новим открићима (новитет), заснованост на оригиналним, а не на очигледним концептима (креативност), неизвјесност у односу на коначни исход (неизвјесност), планирање и буџетирање (систематичност) и вођење ка резултатима који би се могуће могли репродуковати (преносивост и/или поновљивост).

Допунски критеријуми за разликовање истраживања и развоја од повезаних дјелатности: који је циљ пројекта; шта је ново у пројекту; које се методе користе за вршење пројекта; колико су примјенљиви налази или резултати пројекта; које врсте особља раде на пројекту. Основна разлика дјелатности истраживања и развоја (ИР) и дјелатности које то нису, је присуство или одсуство елемената новине или иновације у већој мјери. Ако нека дјелатност уводи значајно побољшање техничких карактеристика, компонената и материјала, софтвера, корисничку оријентисаност или друге функционалне карактеристике, то јест, примјењује нови или значајно побољшан производ, процес или услугу, као и нове организационе методе у пословању и организацији рада, обавезно је укључити у ово истраживање.

Из обухвата се искључују дјелатности које не припадају истраживању и развоју (ИР) осим ако нису уско повезани са истраживањем и развојем: образовање и обучавање; научни и технички информациони сервиси; прикупљање података са општим циљем; тестирање и стандардизација; студије изводљивости; специјализована здравствена заштита; патенти или лиценце; студије везане за политике; рутинско развијање програмске опреме; прототипи; пробна производња; отклањање грешака; клиничка истраживања; рутински тестови; програмске евалуације; чисто финансијске активности везана за финансирање ИР-а и индиректне активности подршке.

Истраживање и развој обухвата три врсте активности: основно истраживање, примијењено истраживање и експериментални развој (развојно истраживање).

Основно (фундаментално, базично) истраживање је експериментални или теоријски рад који се предузима превасходно у циљу стицања нових знања о основама на којима почивају појаве и видљиве чињенице, без предвиђања неке посебне примјене или употребе. Усмјерено је ка тражењу нових општих слознаја и законитости. Основним истраживањима анализирају се својства, структуре и односи у циљу формулисања и тестирања хипотеза, теорија или закона. Резултати основних истраживања се обично не продају, већ се објављују у научним часописима, или прослеђују другим заинтересованим стручњацима. Из сигурносних разлога основна истраживања су често тајна. Основна истраживања у правилу проводе истраживачи који сами постављају циљеве и у великој мјери организују рад. Таква истраживања се обично обављају у сектору високог образовања, али у одређеној мјери и у сектору државе. Предузећа у приватном сектору такође могу вршити основна истраживања, иако можда нема никакве посебне комерцијалне примјене предвиђене у кратком року.

Основна истражовања могу бити усмјерена према неким ширим областима од општег интереса, с јасним циљем у виду низа будућих примјена.Таква истраживања се називају **усмјерена основна истраживања**. Усмјерена основна истраживања разликују се од „чистих“ основних истраживања на сљедећи начин. „Чиста“ основна истраживања имају сврху унапређење знања, без дугорочних економских или друштвених бенефита или улагања активног напора да се резултати примјене на практичне проблеме или да се резултати пренесу секторима који су одговорни за њихову примјену. Усмјерена основна истраживања проводе се уз очекивање да ће произвести широку базу знања које ће вјероватно чинити основ рјешења препознатих или очекиваних постојећих или будућих проблема или могућности.

Примијењено истраживање је оригинално истраживање предузето у циљу стицања нових знања, међутим, усмјерено је превасходно ка конкретном практичном циљу и сврси. Примијењена истраживања предузимају се или да утврде могуће употребе резултата основних истраживања или да утврде нове методе или начине постизања конкретних унапријед одређених циљева. Овакав вид истраживања подразумева разматрање доступног знања и његово ширење у циљу рјешавања стварних проблема. Резултати примijeњеног истраживања првенствено треба да буду валидни у смислу могуће примјене на производе, операције, методе или системе.

Експериментални развој (развојно истраживање) је систематичан рад којим се за добијање додатних знања користе постојећа знања стечена из истраживања и практичног искуства, а који се усмјерава ка производњи нових производа или процеса или ка побољшању постојећих производа или процеса.

Према звању запослени на пословима истраживања дијеле се на истраживаче, техничко особље и остало особље.

Истраживачи су стручњаци ангажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују или развијају концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмску опрему (софтвер) или оперативне методе. Менаџери и администатори укључени у планирање и управљање научним и техничким аспектима рада истраживача су такође класификовани као истраживачи. У **истраживаче су укључени студенти на докторским студијама који се баве истраживањем и развојем**. Када се не могу посебно идентификовати, могу бити укључени или са техничким особљем или са истраживачима, међутим таква пракса може довести до недоследности у броју истраживача. У сектору високог образовања докторски и мастер студенти и појединци који су носиоци стипендија за ИР могли би се другачије третирати у складу са својим статусом запослења. Ако им високошколска установа даје статус запоселних (или обрнуто, запослени у тој институцији уписани су као докторски студенти), такве особе треба да буду укључене у укупан број особа као запослене особе од стране универзитета.

Техничко особље су запослени чији главни задаци захтијевају техничко знање и искуство из једне или више области природних наука, инжењерства и технологије, медицинских и здравствених наука, пољопривредних наука, друштвених наука, хуманистичких наука или умјетности. Они учествују у истраживању и развоју вршећи научне и техничке задатке који укључују примјену концепата и оперативних метода и употребу истраживачке опреме пода надзором истраживача. Техничко особље не може проводити ИР независно од истраживача. На основу свог искуства и квалификације они проводе улутства истраживача који су одговорни за примјену истраживачко-развојних пројеката.

Остало особље (помоћно) су квалификовани и неквалификовани запослени, админстративно особље, секретари/це и остало канцеларијско особље које учествује у ИР пројектима или је непосредно повезано са њима. То су сви запослени који обављају све активности које директно доприносе спровођењу истраживања и развоја, а које не обављају истраживачи или техничко особље.

Бруто домаћи издаци за ИР су укупни издаци за ИР на пордучју Републике у посматраној календарској години. Укупни издаци за ИР јесу сви текући издаци и инвестициони издаци у бруто износима за ИР, проведен у извјештајној јединици, независно о извору средстава.

Табела 12. Број истраживачко-развојних радова (пројеката и студија) према наручиоцу и врсти истраживања у 2022. години

Наручилац радова		Укупно	ИР радови према врсти истраживања		
			фундаментална истраживања	примијењена истраживања	експериментални развој (развојна истраживања)
а		1=2+3+4	2	3	4
01	УКУПНО (02+11+17+21)				
02	Наручиоци из Републике Српске	у РС – свега (03 – 10)			
03		за сопствене потребе			
04		привредна друштва (предузећа) у Републици Српској			
05		Министарство за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво			
06		Министарство финансија			
07		Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде			
08		Министарство здравља и социјалне заштите			
09		остала министарства			
10		остали у РС			
11		Наручиоци на нивоу заједничких институција БиХ	Заједничке институције БиХ - свега (12 – 16)		
12	Министарство цивилних послова				
13	Министарство вањске трговине и економских односа				
14	Министарство вањских послова				
15	Министарство финансија и трезора				
16	остала министарства, агенције и фондови на нивоу БиХ				
17	Наручиоци из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко	Федерација БиХ или Дистрикт Брчко – свега (18 – 20)			
18		привредна друштва (предузећа) из ФБиХ или ДБ			
19		министарстава, агенције и фондови ФБиХ или ДБ			
20		остали из ФБиХ или ДБ			
21	Наручиоци из иностранства	иностранство – свега (22 – 28)			
22		привредна друштва (предузећа)			
23		иностране владе			
24		непрофитне организације			
25		установе високог образовања			
26		Европска комисија			
27		међународне организације			
28		остали			

У табели 12. прикажите број истраживачко – развојних радова према наручиоцу и врсти истраживања. Податак у колони **УКУПНО** требало би да се слаже са податком у колони **УКУПНО** у Табели 10.

Табела 13. Објављени научни и стручни радови, научне књиге и монографије у 2022. години

УКУПНО (стваран број радова)	Објављени у публикацијама				
	сопственим	другим у Републици Српској	другим у Федерацији БиХ	другим у Дистрикту Брчко	иностраним
1	2	3	4	5	6
01					

У првој колони приказати сваки објављени рад само једанпут, без обзира у којој врсти публикација и колико пута је објављен. Према томе податак у колони 1 означава стваран број радова. Напомињемо да збир података у колонама 2, 3, 4 и 5 може бити већи од броја у колони 1 и то у свим оним случајевима када је рад објављен у различитим публикацијама.

Потпис лица које је попунило образац	Потпис руководиоца
-----	-----
e – mail -----	М.П.
Датум -----	

Табела 2. Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) на основу уговора о дјелу (УОД) или ауторског уговора (АУ), **ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА И ЕКВИВАЛЕНТОМ ПУНЕ ЗАПОСЛЕНОСТИ**, у 2022. години

	Укупно ангажовани на основу УОД или АУ у области ИР-а		Ангажовани на основу УОД или АУ, који раде пуно радно вријеме на пословима ИР-а		Ангажовани на основу УОД или АУ, који раде краће од пуног радног времена на пословима ИР-а	
	еквивалент пуне запослености		еквивалент пуне запослености		еквивалент пуне запослености	
	свега (5+7)	жене (6+8)	свега (5+9)	жене (6+10)	свега	жене
а	1	2	3	4	5	6
01	Укупно (02+03+04)					
02	Истраживачи					
03	Техничко особље					
04	Остало особље					

У табели 2. прикажите сва лица која су у 2022. години била ангажована на основу уговора о дјелу или ауторског уговора, са пуним или краћим од пуног радног времена, на пословима истраживања и развоја. **Истраживачи** су стручњаци ангажовани на стварању нових знања. Они проводе истраживање и унапређују или развијају концепте, теорије, моделе, израду и употребу техничких инструмената, програмску опрему (софтвер) или оперативне методе.

Техничко особље су ангажовани чији главни задаци захтијевају техничко знање и искуство у једној или више области природних наука, инжењерства и технологије, медицинских и здравствених наука, пољопривредних наука, друштвених наука, хуманистичких наука или уметности. Техничко особље не може водити ИР независно од истраживача. На основу свог искуства и квалификације они проводе улугства истраживача који су одговорни за примјену истраживачко-развојних пројеката.

Остало особље (помоћно) су квалификовани и неквалификовани запослени, административно особље, секретарице и остало канцеларијско особље које учествује у ИР пројектима или је непосредно повезано са њима. То је дакле особље који обавља све активности које директно доприносе спровођењу истраживања и развоја, а које не обављају истраживачи или техничко особље.

У колонама 7, 8, 9 и 10 (Запослени који раде краће од пуног радног времена на подручју ИР-а) прикажите оне запослене који раде само дио радног времена (мање од 90%, а више од 10%). Податке у колонама 3, 4, 9 и 10 прикажите **децималним бројем са једном децималом**.

Примјер за израчунавање еквивалента пуне запослености (подаци у колонама 3, 4, 9 и 10)

Ангажовани у области истраживања и развоја, краће од пуног радног времена (мање од 90%, а више од 10%)	Број запослених	Еквивалент пуне запослености (FTE)
Укупно ангажованих	8	= 2,7

3 лица раде цијеле године само половином радног времена (3 x 0,5) = 1,5

2 лица раде цијеле године само 20% радног времена (2 x 0,2) = 0,4

1 лице запослено пола године пуно радно вријеме (1 x 0,5) = 0,5

2 лица запослена 8 мјесеци са само 25% радног времена (2 x 0,67 x 0,25) = 0,3

Ангажовани са пуним радним временом који ради пуно радно вријеме на пословима истраживања и развоја, одговара јединици еквивалента пуне запослености (= 1 FTE).

Табела 3. Запослени и ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена према степену образовања, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2022. години

Степен образовања																		
Укупно	Докторске студије или студије III циклуса		Магистарске студије или студије II циклуса		Специјалистичке студије		Основне академске студије у трајању 5-6 година или интерисане студије		Основне академске студије у трајању 4-4,5 године или студије I циклуса		Први степен факултета и виша школа		Специјализација послје средње школе		Средње образовање и ниже			
	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене		
a	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18

Запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени бројем физичких лица

01	Укупно (02+03+04)																	
02	Истраживачи																	
03	Техничко особље																	
04	Остало особље																	

Ангажовани на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени бројем физичких лица

05	Укупно (06+07+08)																	
06	Истраживачи																	
07	Техничко особље																	
08	Остало особље																	

У табели 3 прикажите запослене и ангажоване на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражене бројем физичких лица. Део табеле који се односи на запослене на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 1, колоне 1 и 2, а затим се прелази на даље попуњавање подацима.

Део табеле који се односи на ангажоване на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 2, колоне 1 и 2, а затим се прелази на даље попуњавање подацима. Збир непарних колона треба да одговара податку из колоне 1, а збир парних колона треба да одговара податку из колоне 2.

Табела 10. Број истраживачких радова (пројеката и студија) и утрошена средства за ИР према научној области и врсти истраживања (укључити и пројекте финансиране сопственим средствима) у 2022. години

Област истраживања и развоја	Укупан број ИР радова	Укупна финансијска средства (у хилј. КМ)	Фундаментална истраживања		Примијењена истраживања		Експериментални развој (развојна истраживања)	
			број ИР радова	финансијска средства (у хилј.КМ)	број ИР радова	финансијска средства (у хилј.КМ)	број ИР радова	финансијска средства (у хилј.КМ)
a	1=3+5+7	2=4+6+8	3	4	5	6	7	8
01	Укупно (02-08)							
02	Природне науке							
03	Инжењерство и технологија							
04	Медицинске и здравствене науке							
05	Пољопривредне науке							
06	Друштвене науке							
07	Хуманистичке науке							
08	Мултидисциплинарне науке							

У табели 10 приказује се број истраживачких радова и сва утрошена средства на завршене и незавршене пројекте и активности који се односе на истраживање и развој према врсти истраживања и областима у којима сте проводили ИР. Податак у колони 2 мора одговарати укупно утрошеним средствима приказаним у табели 9.

Табела 11. Утрошена средства за истраживање и развој према примарним друштвено-економским циљевима у 2022. години (у хилј. КМ)

Примарни друштвено - економски циљеви		Укупно (у хилј. КМ)	Од тога финансирано из буџета РС
a		1	2
00	Укупно (01+02+03+04+05+06+07+08+09+10+11+12+13+14)		
01	Истраживање и експлоатација Земље		
02	Очување животне средине		
03	Истраживање и експлоатација свемира		
04	Транспорт, телекомуникације и остале инфраструктуре		
05	Енергија		
06	Индустријска производња и технологија		
07	Здравство		
08	Пољопривреда		
09	Образовање		
10	Култура, рекреација, религија и масовни медији		
11	Политички и друштвени системи, структуре и процеси		
12	Опште унапређење знања: Истраживање и развој финансиран из општих фондова универзитета (12.1+12.2+12.3+12.4.+12.5.+12.6.)		
12.1	ИР у области природних наука		
12.2	ИР у области инжењерство и технологија		
12.3	ИР у области медицинских и здравствених наука		
12.4	ИР у области пољопривредних наука		
12.5	ИР у области друштвених наука		
12.6	ИР у области хуманистичких наука		
13	Опште унапређење знања: Истраживање и развој финансиран из других извора – не из општих фондова универзитета (13.1.+13.2.+13.3.+13.4.+13.5.+13.6.)		
13.1	ИР у области природних наука		
13.2	ИР у области инжењерство и технологија		
13.3	ИР у области медицинских и здравствених наука		
13.4	ИР у области пољопривредних наука		
13.5	ИР у области друштвених наука		
13.6	ИР у области хуманистичких наука		
14	Одбрана		

У табели 11. прикажите средства која сте утрошили за истраживање и развој према друштвено – економском циљу истраживања који је одређен Номенклатуром за анализу и поређење научних програма и буџета (NABS 2007). Друштвено-економски циљ је основна наміјена средстава утрошених за ИР. Такође, важно је друштвено-економски циљ одредити према наміјени истраживачко – развојног рада.

Табела 9. Извори финансијских средстава утрошених за истраживање и развој у 2022. години

Извори средстава		Износ у хиљ. КМ
а		1
01	УКУПНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА УТРОШЕНА ЗА ИР (02 – 33)	
02	буџетска средства РС намијењена за ИР	од Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво
03		од Министарства финансија
04		од Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде
05		од Министарства здравља и социјалне заштите
06		од осталих министарстава
07		средства за ИР од фондова, агенција и фондација Републике Српске
08	средства за ИР од локалних заједница у РС	
09	средства за ИР од пословних субјеката	од предузећа унутар исте групе
10		од других неповезаних предузећа
11	средства за ИР од непрофитних организација Републике Српске	
12	средства од високошколских установа	
13	сопствена средства од патената, лиценци и сл. (од продаје у Републици Српској)	
14	остала сопствена средства за ИР	
15	Средства заједничких институција БиХ	од Министарства цивилних послова
16		од Министарства вањске трговине и економских односа
17		од Министарства вањских послова
18		од Министарства финансија и трезора
19		од осталих министарстава
20	средства за ИР од фондова, агенција и фондација на нивоу БиХ	
21	Финансијска средства из Федерације БиХ или ДБ	од министарстава, агенција и фондова Федерације БиХ или Дистрикта Брчко
22		укупна средства од пословних субјеката из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко
23		остали извори из Федерације БиХ или Дистрикта Брчко
24	Финансијска средства из иностранства	средства од предузећа унутар исте групе
25		средства од других, неповезаних, предузећа
26		средства за ИР од иностраних влада
27		средства од европских инвестиционих фондова
28		средства из оквирних програма ЕУ
29		остала средства Европске комисије
30		средства за ИР од универзитета и других институција које припадају високом образовању
31		средства за ИР од непрофитних организација
32		средства за ИР од међународних организација
33		остали извори средстава из иностранства

У табели 9. прикажите сва финансијска средства која сте **потрошили** за истраживање и развој према изворима. Податак у реду 01, мора бити једнак податку у Табели 7. ред 01, колони 1 (укупни издаци за ИР).

Табела 4. Запослени и ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИР) са пуним и краћим од пуног радног времена према степену образовања, изражени еквивалентом пуне запослености, у 2022. години

а	Укупно	Степен образовања										Средње образовање и ниже							
		Укупно		Докторске студије или студије III циклуса		Магистарске студије или студије II циклуса		Специјалистичке студије		Основне академске студије у трајању 5-6 година или интегрисане студије			Основне академске студије у трајању 4-4,5 године или студије I циклуса		Први степен факултета и виша школа		Специјализација после средње школе		
		свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене		свега	жене	свега	жене	свега	жене	
01	Укупно (02+03+04)																		
02	Истраживачи																		
03	Техничко особље																		
04	Остало особље																		
Запослени на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени еквивалентом пуне запослености																			
05	Укупно (06+07+08)																		
06	Истраживачи																		
07	Техничко особље																		
08	Остало особље																		
Ангажовани на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражени еквивалентом пуне запослености																			
05	Укупно (06+07+08)																		
06	Истраживачи																		
07	Техничко особље																		
08	Остало особље																		

У табели 4 прикажите запослене и ангажоване на пословима истраживања и развоја према степену образовања, изражене еквивалентом пуне запослености. Део табела који се односи на запослене на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 1, колоне 3 и 4, а затим се прелази на даље попуњавање подацима. Део табеле који се односи на ангажоване на пословима истраживања и развоја попуњава се тако што се у колоне 1 и 2 прво пренесу подаци из табеле 2, колоне 3 и 4, а затим се прелази на даље попуњавање подацима. Збир непарних колона треба да одговара податку из колоне 1, а збир парних колона треба да одговара податку из колоне 2.

Табела 5. Истраживачи (запослени и ангажовани) према старости и полу, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2022. години

Године старости	Укупан број истраживача		Запослени истраживачи на пословима ИП са пуним радним временом		Запослени истраживачи на пословима ИП са краћим од пуног радног времена		Ангажовани истраживачи на пословима ИП са пуним радним временом		Ангажовани истраживачи на пословима ИП са краћим од пуног радног времена		
	а	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене	свега	жене
		1=3+5+7+9	2=4+6+8+10	3	4	5	6	7	8	9	10
01	Укупно (02 – 12)										
02	мање од 25 година										
03	25 – 29										
04	30 – 34										
05	35 – 39										
06	40 – 44										
07	45 – 49										
08	50 – 54										
09	55 – 59										
10	60 – 64										
11	65 – 69										
12	70 и више										

У табели 5 приказати запослене и ангажоване истраживаче на пословима ИП према старосним групама, са пуним и краћим од пуног радног времена. Подаци у колонама 3,4,5 и 6 ред 01 морају одговарати подацима у табели 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИП) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи. Подаци у колонама 7,8,9 и 10 ред 01 морају одговарати подацима у табели 2. Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИП) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.

Табела 6. Истраживачи (запослени и ангажовани) према држављанству и полу, ИЗРАЖЕНИ БРОЈЕМ ФИЗИЧКИХ ЛИЦА, у 2022. години

Држављанство (према географском положају државе)	Укупан број истраживача		Истраживачи - запослени на пословима ИПа		Истраживачи – ангажовани на пословима ИПа		
	а	свега	жене	свега	жене	свега	жене
		1=3+5	2=4+6	3	4	5	6
01	Укупно (02-11)						
02	Републике Српске/БиХ						
03	Федерације БиХ/БиХ						
04	Босне и Херцеговине						
05	Државе чланице ЕУ						
06	Друге европске државе						
07	Сјеверне Америке						
08	Средње и Јужне Америке						
09	Азије						
10	Африке						
11	Остало						

У табели 6 приказати укупно запослене и ангажоване истраживаче према држављанству. Подаци у колонама 3 и 4 ред 01 морају одговарати подацима у табели 1. Запослени на пословима истраживања и развоја (ИП) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи. Подаци у колонама 5 и 6 ред 01 морају одговарати подацима у табели 2. Ангажовани на пословима истраживања и развоја (ИП) са пуним и краћим од пуног радног времена, изражени бројем физичких лица и еквивалентом пуне запослености – ред 02 Истраживачи.

Табела 7. Издаци за истраживање и развој у 2022. години

Издаци за ИП			Утрошено у 2022. години (у хилј. КМ)	Планирано за 2023
а			1	2
01	УКУПНИ ИЗДАЦИ ЗА ИП (02+07+12)			
02	Текући издаци (трошкови)	трошкови рада и трошкови накнада запосленима	свега (03+05+06)	
03			бруто плате и накнаде бруто плата за све запослене у ИП делатности	
04			од тога бруто плате и накнаде истраживачима	
05			друге накнаде запосленима у ИП (стипендије, награде, докуп радног стажа итд.)	
06			остало	
07			остали текући трошкови (пословни издаци)	свега (08+09+10+11)
08	за исплате на основу уговора о дјелу и ауторских уговора			
09	за дневнице, путне трошкове, репрезентацију и сл.			
10	други издаци (без амортизације)			
11				
12	Инвестициони издаци (трошкови)	свега (13+14+15+16+17+20)		
13			за машине и опрему	
14			за патенте, лиценце, студије и пројекте	
15			за хардвер ²⁾	
16			за софтвер ³⁾	
17			од тога за купљене софтвере	
18			од тога за софтвере произведене за властите потребе	
19			остало	
20				

У табели 7. прикажите сва финансијска средства која су у 2022. утрошена за истраживање и развој, као и финансијска средства која сте планирали за истраживање и развој у 2023. години. Податак у реду 01, колона 1 (укупни издаци за ИП) мора бити једнак податку у Табели 9. ред 01 (извори финансијских средстава утрошених за ИП - укупно).

Табела 8. Плаћања (издаци) за куповину услуга истраживања и развоја у 2022. години

01	Укупна плаћања за услуге ИП другим пословним субјектима (02+11)			
02	Пословним субјектима у Републици Српској	свега (03 – 10)		
03			пословним субјектима који припадају групи „малих предузећа“	
04			пословним субјектима који припадају групи „средњих предузећа“	
05			пословним субјектима који припадају групи „великих предузећа“	
06			јавним истраживачким установама, осим установа високог образовања	
07			приватним истраживачким институтима	
08			високошколским установама	
09			приватним непрофитним организацијама	
10			другима	
11			Пословним субјектима у иностранству	свега (12 – 17)
12	повезаним предузећима (подружницама)			
13	другим пословним субјектима			
14	страним универзитетима и истраживачким организацијама у сектору високог образовања			
15	другим непрофитним организацијама које се баве истраживањем и развојем			
16	међународним организацијама			
17	другима			

У табели 8. прикажите сва плаћања (издатке) за активности истраживања и развоја које је у 2022. години за вас извршило неко друго предузеће или организација. Мала предузећа су предузећа која имају од 1 до 49 запослених, средња од 50 до 249 запослених и велика преко 250 запослених.

²⁾ Приказати укупне трошкове везане за набавку рачунара, уређаја, система, компонената и опреме.

³⁾ Приказати трошкове набавке софтвера, као и трошкове развијања софтвера за властите потребе.